

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

Gebukt onder een zere rug

PFOS-schandaal
De rechtszaak
te veel voor
Oosterweel

De 5 vaakst voor-
komende fouten in
je belastingsbrief

Factcheck
Vermindert
statiegeld
zwerfvuil?

Solidariteit
met Oekraïne

Nauwe schoentjes

Vorige week werd in Brussel een muurschildering onthuld om de negende verjaardag van het drama van Rana Plaza te herdenken.

Negen jaar geleden stierven 1 138 mensen in deze enorme fabrieksbrand in Bangladesh, meer dan 2 000 mensen raakten ernstig gewond. Ze maakten voor een hongerloon en in zeer onveilige omstandigheden kleding die verkocht werd in westerse modewinkels. De Internationale Arbeidsorganisatie schat dat wereldwijd 2,3 miljoen werknemers per jaar bezwijken aan arbeidsongevallen of werkgerelateerde ziektes. Dat zijn 6 000 doden per dag! Velen daarvan werken in de toelevering voor grote internationale bedrijven.

Natuurlijk weten bedrijven die in lageloonlanden produceren maar al te goed wat de arbeidsomstandigheden zijn bij de onderaannemers die voor hen werken. Door drama's zoals Rana Plaza komen ze in nauwe schoen-

tjes. Onder druk van de publieke opinie proberen ze wel het beeld bij te sturen. Met allerlei zelf uitgedokterde labels en controles op werkomstandigheden die ze zelf uitvoeren. De realiteit is echter nog heel vaak die van negen jaar geleden: mensonterend. Van de grote internationale bedrijven zal de oplossing niet of maar heel traag komen.

Vanwaar zal de verandering dan wel komen? Wij, consumenten, kunnen zeker enig gewicht in de schaal leggen. Door bewust die spullen niet meer te kopen, kunnen we de druk op bedrijven verhogen. Dat is wel veel makkelijker gezegd dan gedaan. Het blijft erg moeilijk, zo niet onmogelijk, om te weten waar en onder welke omstandigheden producten worden gemaakt. Wanneer bedrijven wel informatie openbaar maken, is die vaak onvolledig en bijna ontoegankelijk. Het voelt tegelijk ook bijzonder wrang aan. Alle verantwoordelijkheid ligt dan bij de kopers.

– Foto **Guy Puttemans**

De echte verantwoordelijken, de grote merken en bedrijven, komen er zo wel heel makkelijk van af. Hoog tijd voor duidelijke regels, die de verantwoordelijkheid van bedrijven in wetten gieten. In België en Europa liggen daar ook al voorstellen voor op tafel. In België heeft het parlement op 22 april 2021 ingestemd met de behandeling van een wetsontwerp. Een jaar later heeft er echter nog geen stemming plaatsgevonden en is er nog geen wet aangenomen. Op Europees niveau is op 23 februari door de Europese Commissie een voorstel voor een richtlijn ingediend. Dat er nu eindelijk een tekst is, is positief, maar het voorstel zit vol gaten, als gevolg van lobbywerk van bedrijven.

Het is tijd om politiek te handelen, om snel te handelen en om ambitieus te handelen. Want iedereen heeft recht op veilig werk en een waardig loon. ■

TRANSFORMATIEPLAN OPENBARE OMROEP

Thuis- en andere medewerkers niet langer onder dak bij VRT

Vorige week stelde de directie van de VRT zijn transformatieplan voor aan de vakbonden en medewerkers. De CEO wil de soap *Thuis*, het kroonjuweel van de openbare omroep, voortaan uitbesteden. 70 VRT-medewerkers staat een onzekere toekomst te wachten bij een andere werkgever. Daarnaast zouden er 116 andere medewerkers worden ontslagen en worden 50 andere mensen die natuurlijk afvloeien niet vervangen.

'116 naakte ontslagen zijn compleet onaanvaardbaar. We dienen een stakingsaanzegging in als signaal naar de directie dat we niet akkoord gaan met de plannen', stelt ACV-vakbondsmansman Carlos Van Hoeymissen bij het ter perse gaan van deze Visie. 'Het valt ons zwaar dat de minister van Media, Benjamin Dalle, zijn belofte verbreekt en koeltjes ruggensteun geeft aan deze naakte ontslagen.'

PROBLEMEN BIJ RYANAIR

'Nood aan respect, een correct loon en een echt personeelsbeleid'

Afgelopen weekend voerden de personeelsleden van luchtvaartmaatschappij Ryanair actie. Ze protesteerden tegen de lamentabele arbeidsvoorwaarden bij de lagekostenmaatschappij. 'Ryanair weigert te investeren in een Belgisch personeelsbeleid', zegt Hans Elsen, luchthavensecretaris van ACV Puls. 'Drie jaar geleden heeft Ryanair erkend dat ze onder het Belgische arbeidsrecht vallen, maar ze willen die omschakeling niet maken.'

Elsen geeft als voorbeeld dat Ryanair alleen vliegers als arbeidsuren telt voor werknemers die voltijds in dienst

zijn. Voor wie tien uur in de lucht is, noteert Ryanair dus tien werkuren, waardoor de Belgische overheid denkt dat de werknemer slechts een deeltijdse betrekking heeft. 'De actiebereidheid bij het personeel is enorm', zegt Elsen. 'Er is nood aan respect, een correcte verloning en een personeelsdienst die naam waardig.'

Eind vorige maand liep de vorige cao voor het cabinepersoneel af. Daardoor heerst nu onduidelijkheid over verloningen en arbeidsvoorwaarden, maar de onderhandelingen schieten niet op.

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be - **Abonnementen** jennifer.lavers@acv-csc.be - 02 244 32 81 - **Verantwoordelijke uitgever** Mathieu Verjans - **Redactie** Simon Bellens, Jelle De Bock, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen, Karen Zelderloo - **Hoofdreductie** An-Sofie Bessemans en Wim Troch - **Vormgeving** Gevaert Graphics - **Druk** Coldset Printing Partners - Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

KMO-werkers hebben toch ook kinderen?

Nico (48) staat op een werf waar hij de elektriciteit, airco en ventilatie installeert. Hij werkt voor een onderneming met minder dan 15 personeelsleden. Samen met honderdduizenden andere medewerkers van een kmo (onderneming tot 49 werknemers) valt hij uit de boot als het gaat over de maatregelen waartoe de regering in de zogenaamde Arbeidsdeal afgelopen februari heeft besloten.

→ Tekst An-Sofie Bessemans
→ Foto Bart Dewaele

Gebrek aan opleiding

‘Opleiding? In kmo’s is dat nul komma nul’, vertelt Nico. ‘Het doet zeer om vergeten te worden door de regering. Enkel als de werkgevers gevraagd wordt naar verplichte attesten, is er een kans op opleiding. Zoals toen we met een grote firma samenwerkten en er gevraagd werd naar ons attest om een hoogwerker te besturen. Ja, dan kan het plots wel.’

‘Ik stel vast dat maar weinig mensen in de branche opleiding volgen. Ik kom voortdurend bij installaties waar voorgangers het verkloot hebben. Controles van kleine werven zijn er amper – op dertig jaar tijd heb ik er één meegemaakt. Ik stap enkel nog op een stelling die ik zelf heb gezet. Als ik naar een opleiding vraag, antwoordt mijn baas: *Je bent slimmer dan wat je daar gaat leren, of Bekijk daar vanavond maar eens een filmpje over op internet. Je vrijwillig bijscholen na je uren, dat geef je op den duur ook op.*’

Kenneth (57) werkt nu als ploegbaas in een bouwbedrijfje met amper werknemers, maar heeft ook in grote bedrijven meegedraaid: ‘De prijzen zijn zo scherp dat in kleine bedrijven van een familiale sfeer geen sprake meer is. Ja, een pak friet kan er nog wel eens af, maar dat de baas dicht bij je staat, voel je vooral aan de telefoontjes, ook op zaterdag en wanneer je in verlof bent.’

‘Door het gebrek aan syndicaal toezicht is niets zoals het hoort, niet op vlak veiligheid, werkkledij of urenschema’s die kloppen. Naar ecocheques mag ik ook fluiten. *Je hebt toch je camionette?*, is het antwoord. Ik heb artrose en met de leeftijd is er hoogtevrees bijgekomen, maar daar wordt mee gelachen. Ik lig wakker van mijn toekomst, want een landingsbaan bespreken wimpelt mijn baas af. *Je komt dan toch wel in het zwart werken zeker?* was de respons.’

Werknemers-vertegenwoordiging

‘Men zegt dat in kmo’s de baas met de werknemers individueel spreekt’, zegt Mathieu Verjans, nationaal secretaris van het ACV. ‘Maar spreken mensen dan echt vrijuit? En wie dat wel durft, heeft dan niet het mandaat om dat in naam van zijn collega’s te doen. Het ACV stelt vast dat veel werkgevers en de regering voorbijgaan aan de verzoeken van kmo-medewerkers. Ook tijdskrediet is in ondernemingen met minder dan tien werknemers bijvoorbeeld geen recht maar een gunst.’

In België is de benedengrens voor formeel overleg 50 werknemers. In de meeste landen heb je veel lagere drempels, en die economieën werken ook. De vakbond die binnenkomt is niet het einde van je bedrijf. Integendeel,

Door het gebrek aan syndicaal toezicht is niets zoals het hoort.

→ KENNETH, PLOEGBAAS IN EEN KMO

het maakt je medewerkers net meer betrokken. En ondernemingen met werknemersvertegenwoordiging zijn veiliger, hebben betere loon- en arbeidsvoorwaarden, meer opleidingsmogelijkheden en minder verloop.'

Werfdag

Het ACV probeert om werknemers in kmo's waar nog geen vertegenwoordiging is toch te bereiken. Met laagdrempelige dienstverlening en via de digitale weg, maar ook met een initiatief als de Werfdag. Op donderdag 21 april brachten meer dan 1 000 militanten en personeelsleden van ACVBIE een bezoek aan de ruim 15 000 werknemers uit de bouwsector verspreid over meer dan 2 000 werven. 92 procent van wie in de bouwsector werkt, doet dat voor een kmo.

Voorzitter van ACVBIE Patrick Vandenberghe benadrukt het belang van het vakbondslidmaatschap: 'Hoe meer leden, hoe sterker wij staan bij de nationale en sectoronderhandelingen. Dat is enorm belangrijk voor de kmo-werknemer, aangezien regelingen uit nationale en sectorale cao's vaak het enige zijn waar ze recht op hebben. Daarom is het zo erg als ze al bij wet uitgesloten worden van bepaalde voordelen. Daarnaast nemen we administratieve zorgen van onze leden over rond onder meer de hospitalisatieverzekering, het weerverlet, de getrouwheidszegels of de promotievergoeding. We betalen snel uit en verlenen bijstand als er iets fout loopt.' ■

Het is weer de tijd van het jaar waarin de belastingaangifte in de brievenbus valt. Om die administratieve verplichting te vereenvoudigen, stuurt de fiscus steeds meer vooraf ingevulde aangiften uit. 'Het ACV trekt al enkele jaren aan de alarmbel, want veel vooraf ingevulde aangiften bevatten fouten', waarschuwt ACV-belastingexpert Erik Van Laecke.

– Tekst Dominic Zehnder

Deze vijf fouten in je belastingaangifte kosten je geld

Veel mensen raken niet wijs uit de wirwar aan codes en vakjes die op de belastingaangifte vermeld staan. Ive Rosseel, belastingadviseur bij het ACV, vindt de vooraf ingevulde aangiften daarom alvast een stap in de goede richting: 'Het ACV streeft naar een vereenvoudiging van de aangifte. Daarbij is het belangrijk dat de belastingplichtige over correcte gegevens beschikt en dat zowel de aangifte als de aanslag in een begrijpelijke taal worden opgesteld.' Erik Van Laecke maant aan tot voorzichtigheid. 'We merken wel dat de fiscus inspanningen doet, maar het blijft belangrijk om zelf enkele zaken te controleren.'

Wanneer je een vooraf ingevulde aangifte ontvangt, controleer je best op deze vijf vaak voorkomende fouten:

1 Kinderen en andere gezinsleden die je ten laste kunt nemen worden niet altijd automatisch opgenomen in de aangifte. Vooral jongeren die werken als jobstudent, doelgroepwerknemers in maatwerkbedrijven en oudere inwonende personen die ten laste zijn, worden soms over het hoofd gezien.

2 Wie een woning of grond kocht of erfde in 2021 kijkt best zijn **kadastraal inkomen** goed na. Dat werd waarschijnlijk nog niet verwerkt door de fiscus.

3 Hypothecaire leningen, schuldsaldoverzekeringen en langetermijnsparen moet je de eerste keer veelal zelf invullen.

4 Negatieve fiches worden door de fiscus zelden verwerkt. Wanneer je een werkloosheids- of ziektevergoeding terugbetaald hebt, moet je die zelf nog toevoegen aan je belastingaangifte, of moet je in mindering brengen op de aanslag van het kalenderjaar waarin je die ontvangen hebt.

5 Vergeet je **aftrekposten** niet na te kijken. Giften staan bijvoorbeeld niet altijd vermeld. Ook onderhoudsgelden en kinderopvangkosten moet je zelf nog toevoegen. Wie aandelen heeft en daarop dividenden ontving kan de roerende voorheffing vaak recupereren, maar ook dat moet je zelf toevoegen.

Over de rug van ...

Op 28 april, de Werelddag voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk, voert het ACV actie rond musculoskeletale aandoeningen (MSA), het door werknemers meest gerapporteerde gezondheidsprobleem dat zijn oorzaak vindt in het werk. Pijn in de onderrug, artrose, of hernia: de schade van ziekmakende arbeid op onze gewrichten, pezen en zenuwen is wijdverspreid en daalt niet.

– Tekst **An-Sofie Bessemans** – Foto's **Michael De Lausnay** en **Wouter Van Vooren**

Door al die verschillende benamingen afhankelijk van waar in je lichaam musculoskeletale aandoeningen (MSA) voorkomt, valt het niet op hoe enorm veel mensen er last van hebben en hoe er steeds een duidelijke link is met je werksituatie', vertelt expert Maarten Hermans van het ACV. 'Natuurlijk kun je ook MSA krijgen zonder dat je werk invloed heeft, maar het zijn eerst en vooral situaties op het werk, zoals repetitieve handelingen, zware lasten tillen, lang in eenzelfde houding zitten of staan, die de kans op MSA verhogen. Tel daarbij eventuele

tijdsdruk, weinig beslissingsruimte over hoe je het werk concreet uitvoert, stress van collega's of leidinggevenden in plaats van steun, en dat maakt dat de kans op MSA gevoelig stijgt.'

Wijdverspreid probleem

Maar liefst 62 procent van de Belgische werknemers geeft aan de afgelopen twaalf maanden last te hebben gehad van minstens één MSA-gerelateerd probleem. Dat maakt MSA de meest voorkomende klacht onder werknemers met gezondheidsproblemen, dubbel zo veel als de op één na grootste categorie, de psychosociale gezondheidsproblemen zoals stress, depressie of angstaanvallen.

'Al jarenlang is er geen echte verbetering', zegt Hermans. 'Een sterker preventiebeleid op het werk is dus nodig, zowel voor de ziekgemaakte werknemers zelf, als voor de samenleving. De grootste risicosectoren zijn de landbouw en de bouw, de gezondheidszorg en de industrie. Maar het probleem is groot over alle sectoren heen.'

Wel valt het op dat arbeiders bijna drie keer zo veel in de invaliditeit met MSA belanden dan bedienden. Ook andere groepen, zoals vrouwelijke werknemers en werknemers met een migratieachtergrond, kennen een relatief hoger

risico op MSA. Gemiddeld komen zij vaker in banen terecht met een hoog MSA-risico op MSA. Hermans vermoedt dat het gebrek aan aandacht voor MSA ook te maken heeft met het gebrek aan media-aandacht voor de groepen die er net extra door getroffen worden.

Pak ziekmakende arbeid aan

Het kernprobleem is en blijft dat werkgevers en de samenleving structureel ziekmakende arbeid organiseren. 'De bestaande welzijnswetgeving is op dit punt echt onvoldoende', stelt Hermans. 'Enkel het tillen van zware lasten en het werken aan een beeldscherm zijn vandaag beperkt gereguleerd. Maar met de kracht, de duur, de repetitiviteit van bewegingen, of de houdingen waarin ze gebeuren, wordt op dit moment geen rekening gehouden.

We willen een degelijk, apart luik rond ergonomie in de welzijnswetgeving. Je zou er ook sancties aan kunnen koppelen als bedrijven de richtlijnen niet volgen of overmatig veel gevallen van MSA vertonen. Daarnaast pleit het ACV voor een betere erkenning van de beroepsziekten. Rugaandoeningen of het carpaal tunnelsyndroom (met een pijnlijke pols als gevolg, red.) worden bijvoorbeeld nauwelijks erkend.' ■

Musculoskeletale aandoeningen

62 procent van de Belgische werknemers had de voorbije twaalf maanden last van een musculoskeletale aandoening (MSA). Van zorgkundigen, tuinbouwwerkers, kassamedewerkers, bouwvakkers, chauffeurs tot beeldschermwerkers, in haast alle beroepscategorieën komen MSA voor. Maar wat zijn het precies? Musculoskeletale aandoeningen zijn een verzamelnaam voor de problemen die een andere naam hebben afhankelijk van op welke plaats in het lichaam ze opduiken: bij de spieren, gewrichten, pezen, ligamenten of zenuwen. Bij de grootste groep mensen gaat het om acute of langdurige pijn aan de onderrug, maar het komt ook vaak voor bij de nek en aan de gewrichten in armen en benen.

Johan (55)

assisteert passagiers op de luchthaven, maar heeft zelf rugklachten

'Wij tillen passagiers in een rolstoel, brengen hen van of naar het vliegtuig en zorgen voor hun bagage. Ik ben al eens zes maanden thuisgebleven door mijn rug. Met rust, massages bij de osteopaat en inspuitingen. Laatst heeft mijn arts mijn zenuwen doorgebrand met warme naalden. Ik kan bewegen, maar leef met voortdurende pijn.'

'Mijn vorige werkgever gaf me lichter werk, bijvoorbeeld assistentie van minderjarigen die alleen reizen. Je begeleidt kinderen naar de speelruimte, zorgt voor eten en drinken. De overnemer verzorgt die dienst niet meer. Ik probeer zoveel mogelijk vertrekkende passagiers te assisteren, want meestal hebben zij minder bij dan aankomende of transitpassagiers. Vaak nemen mensen zoveel mogelijk mee, want *assistentie zal dit wel dragen voor ons*. Zeker Afrikaanse en Amerikaanse luchtmaatschappijen durven er ook geen probleem van te maken als de bagage het maximumgewicht overschrijdt. Als een passagier van gate B40 naar A74 moet, leggen we meer dan 2 kilometer af. Ook de wisselende beginuren eisen lichamelijk hun tol. Dit werk volhouden tot mijn pensioen zal niet lukken.'

Martine (54)

versneed kamerplanten en hield er een frozen shoulder aan over

Martine is thuis door een ongeval, maar werkt al dertig jaar voor Deroose Plants, een familiebedrijf in de tuinbouw dat ook invitro-weefselkweek in een lab verzorgt. 'Ik werk met orchideeën, ananasplanten, ficussen ... In een steriele omgeving zodat er geen beestjes of schimmel aan kunnen, en helemaal ingepakt zodat enkel onze ogen zichtbaar zijn. We ontleden de planten en hun weefsel met scharen, pincetten en chirurgische mesjes. Als je acht uur plantjes hebt geknipt, kan ik je verzekeren dat je vingers pijn doen. We maken ook steeds dezelfde bewegingen. Ik heb er een *frozen shoulder* (een pijnlijke en stijve schouder, red.) aan overgehouden: zeven maanden thuis met een operatie en inspuitingen. Collega's worstelen ook met hun polsen, en vooral met hun rug en nek. Het is moeilijk om daar iets aan te doen en niet iedereen durft voor zijn kwalen uit te komen. Ons werk is constant zitten. We voeren al jaren een strijd voor aangepaste stoelen. We blijven horen dat ze in bestelling zijn, of krijgen er maar enkele. *Om te testen*, zegt men. Sinds vorig jaar is er een nieuwe CEO, waardoor het overleg beter gaat en er nu eindelijk schot in de zaak komt.'

ENERGIEPRIJZEN

DISCRIMINATIE WORDT WEGGEWERKT

Ook premie voor rusthuisbewoners

Om het hoofd te kunnen bieden aan de gestegen energieprijzen, namen de Vlaamse en federale regeringen onlangs enkele maatregelen. Zo werd een eenmalige verwarmingspremie van 100 euro voor elk gezin aangekondigd, en wordt de btw op gas tijdelijk verlaagd.

Eén grote groep valt bij die en alle andere maatregelen uit de boot: de 165 000 mensen die in een woonzorgcentrum wonen. Omdat de tellers van gas of elektriciteit niet op hun naam staan, kunnen zij geen aanspraak maken op tegemoetkomingen of premies. En dat terwijl woonzorgcentra de hogere energieprijzen wel doorrekenen in de dagprijs.

Ouderenvereniging OKRA kaartte dat onrecht aan, en vond gehoor bij minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V). Binnen de regering is er nu een principieel akkoord om de discriminatie weg te werken. 'Het is logisch dat we maatregelen nemen voor elke burger die het vandaag moeilijk heeft om de facturen te blijven betalen', aldus Van Peteghem. 'Bewoners van woonzorgcentra behoren daar zeker en vast bij. Ik heb binnen de regering geijverd om ook deze mensen te laten genieten van de verwarmingspremie van 100 euro. Het budget is binnen, maar er zijn vandaag nog enkele technische en juridische hindernissen die we moeten overwinnen. Maar ik verzeker dat mijn collega's hard werken naar een oplossing.'

Vacatures

Visie zoekt:

- Online redacteur

~ www.visie.net

Beweging.net zoekt:

- Payrollbeheerder

~ www.beweging.net

ACV zoekt:

- Juridisch stafmedewerker

~ www.hetacv.be/jobs

Made in. **Belgium**

Van korrel tot plastic

Het belandt in de voedingssector, medische toepassingen, de e-commerce en op ontelbaar veel andere plaatsen, maar het begint als kleine plastic korrels. De verpakings- en isolatiematerialen van Abriso-Jiffy zijn volledig recycleerbaar en moeten op termijn bestaan uit honderd procent gerecycleerd plastic.

– Tekst **Simon Bellens**
– Foto **Wouter Van Vooren**

KOEN COURTENS (42)
recyclage-arbeider

‘Op de recycle-afdeling zorgen wij ervoor dat er geen afval verloren gaat. We vermalen het, smelten het, trekken het daarna in dikke ‘spaghettislierten’ en versnijden het weer tot kleine korreltjes om te hergebruiken. Wat zegt het dat ik hier al 23 jaar werk? Ik ben bij Abriso begonnen omdat ik zelf in de gemeente woon en een aantal vrienden van mij hier aan de slag waren. Sommigen werken hier nog steeds. Ik doe het nog altijd graag. We krijgen redelijk wat zelfstandigheid en het werk is nooit hetzelfde. De foam heb ik zelf gebruikt als ondervloer voor mijn parket.’

FEITEN

Schuim, bubbelpastic, isolatieplaten ... het zijn maar enkele van de plastic producten die **Abriso-Jiffy** in **Anzegem** vervaardigt. Oppericht in **1985** als **Bubble & Foam Industries** werd het in **2008** omgevormd tot **Abriso: ‘Abri’** van het Frans voor ‘schuilplaats’ of ‘beschermen’ en ‘iso’ voor isolatie. Drie jaar geleden werd het na de overname van **Jiffy** Europees marktleider in beschermende en isolerende verpakking. Dat merk is in het Verenigd Koninkrijk nog steeds bekend als soortnaam: de **jiffybag**, oftewel de ‘dikke envelop’, gewatteerd met bubbelfolie. Inmiddels telt **Abriso-Jiffy 17 vestigingen** in **11 landen** en zo’n **420 Belgische werknemers**.

1. CIRCUS CIRKL FESTIVAL

Liefhebbers van het circus kunnen van 13 tot 15 mei hun hart ophalen aan drie dagen spektakel in de Leuvense binnenstad. Wie minder vertrouwd is met de circuskunst krijgt een uitgelezen kans om te ontdekken dat je bij circus vandaag al lang niet meer moet denken aan een grote tent en olifanten op een trapje. Onder meer internationale toppers zoals het Zwitserse gezelschap Zirkus FahrAwaY en artiesten uit eigen land zoals het behendige Collectif Maluné vermengen acrobatie met poëzie en een flinke portie humor. Het programma van het door 30CC en CIRKLABO georganiseerde festival heeft moois in de aanbieding voor alle leeftijden, bovendien vaak gratis. ■

~ Meer info en tickets: www.cirklcircus.be

2. THEATER

RED. THE SORROWS OF BELGIUM III

Na een beladen opvoering over de koloniale wantoestanden in Congo (*Black*) en een reconstructie van het Vlaamse collaboratieverleden (*Yellow*) zoomt het derde en laatste deel van Luk Percevals theatertrilogie over de donkerste episodes uit de Belgische geschiedenis in op de terroristische aanslagen in Brussel. *RED. The Sorrows of Belgium III: Holy War* ging in première op 27 april in NT Gent en toert nog zeker tot eind mei door de Belgische en Nederlandse theaterzalen. ■

3. BLOEMENPRACHT

Gentse Floraliën

Sinds de allereerste Floraliën, met amper een vijftigtal plantjes op 6 februari 1809, verandert Gent geregeld in een bloemenstad. Van 29 april tot 8 mei kun je in het ICC, de Floraliënhal en het Kuipke in Gent opnieuw genieten van het mooiste dat bloemenkunstenaars, siertelers en tuinarchitecten te bieden hebben. De Gentse Floraliën of *Floralies* staan dit jaar in het teken van een 'paradijs', het tegenbeeld voor de actualiteit van volgebouwde en verharde openbare ruimtes. ■

~ Meer info: www.floralien.be

Breintrein

	9	6	1		4		
			3				
7	4	5					
				8	6		
				4	7		1
6	8		7		3	9	
4					5	2	6
2			1				3
9							

FEIT OF
FABEL?

Statiegeld leidt tot minder zwerfvuil

Een gigantische walvis op de triennale van Brugge (2018), gemaakt met vijf ton plastic uit de Grote en Atlantische Oceaan.

WAAR!

Als Vlaanderen statiegeld op plastic drankverpakkingen en blikjes zou invoeren, kan dat voor bijna 40 procent minder zwerfvuil zorgen.

Het gaat niet goed met zwerfvuil in Vlaanderen. De laatste zwerfvuilmeting van Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) in 2019 tekende een toename op van 14 procent ten opzichte van de vorige meting in 2017. Nochtans streefde het 'verpakingsplan' van de vorige Vlaamse regering naar een vermindering van 20 procent van de hoeveelheid zwerfvuil tegen 2022.

In absolute eenheden bestaat dat zwerfvuil in de eerste plaats uit sigarettenpeuken, maar in volume zijn blikjes en plastic flessen de grote boosdoeners.

Milieuorganisaties en gemeentebesturen pleiten daarom al langer voor de invoering van statiegeld op

plastic drankverpakkingen en -blikjes. In Duitsland leidde dat, al sinds 2003, tot 'indrukwekkende resultaten', aldus Tom Zoete van Recycling Netwerk Benelux. 'Gek genoeg is er geen wetenschappelijke studie die dat effect cijfermatig in kaart gebracht heeft, maar blikjes en flesjes zijn er nagenoeg uit het straatbeeld verdwenen.' Begin dit jaar breidde Duitsland het statiegeldsysteem nog verder uit naar alle soorten plastic wegwerpverpakking en blikjes, ook voor wijn of sappen.

Over Nederlandse cijfers beschikken we wel: slechts negen maanden na de invoering van het statiegeld voor kleine plastic flesjes afgelopen zomer, daalde het aandeel daarvan in het zwerfvuil met 41 procent.

In 2015 verwachtte een studie in opdracht van de Vlaamse overheid dat bij 0,25 eurocent statiegeld per drankverpakking een teruggavegraad van 90 procent realistisch was. Dat zou een vermindering van bijna 40 procent van het totale volume zwerfvuil betekenen.

Zoete vindt statiegeld dan ook een relatief eenvoudige milieumaatregel met snel resultaat. 'Bovendien verplicht de Europese richtlijn over *single use plastics* lidstaten om tegen 2029 90 procent van alle plastic flessen gescheiden in te zamelen. Eigenlijk is dat codetaal voor statiegeld. Ooit komt het er, de vraag is alleen hoelang de tegenlobby het rekt — vooral bij supermarkten is er tegenkanting.' ■

Nathalie Diesbecq
Jurist bij het ACV

Wanneer ontvang ik mijn vakantiegeld?

Wanneer en hoe je jouw vakantiegeld uitbetaald krijgt, hangt af van het soort arbeidsovereenkomst dat je hebt. Voor arbeiders wordt het enkele en dubbele vakantiegeld betaald door de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV), of een bijzondere vakantiekas. Dat gebeurt tussen 2 mei en 30 juni. Het exacte bedrag en het aantal vakantiedagen waarop je recht hebt, kun je raadplegen op de website van de RJV. Vergeet zeker niet na te kijken of de vakantiekas je correcte rekeningnummer heeft.

Bedienden moeten het dubbele vakantiegeld in de regel uitbetaald krijgen voordat zij hun hoofdverlof opnemen. In de praktijk gebeurt de uitbetaling van het vakantiegeld in de volledige onderneming op hetzelfde moment, dus ongeacht wanneer de hoofdvakantie opgenomen wordt. De exacte datum daarvoor staat doorgaans in het arbeidsreglement vermeld of kun je navragen bij de syndicale delegatie.

Wie in 2021 tijdelijk werkloos was door overmacht, hoeft niet te vrezen voor een vermindering van het aantal vakantiedagen of minder vakantiegeld. Die periodes van tijdelijke werkloosheid tellen gewoon mee voor de opbouw van je vakantie. Daarvoor hoeft je zelf geen stappen te ondernemen. Het wordt automatisch door je bedrijf of vakantiekas in orde gebracht. Voor de tijdelijke werkloosheid in 2022 is deze gelijkstelling echter nog altijd niet goedgekeurd door de regering. ■

~ www.hetacv.be/vakantie

HIJ NOEMT ZICHZELF DE KAT, NAAR DE JEUGDREEKS OVER EEN SUPERHELD DIE AL IN DE JAREN 70 VOOR HET MILIEU STREED. MAAR VOOR BURGERACTIVIST THOMAS GOORDEN IS DE STRIJD TEGEN DE PFOS-VERVUILING GEEN FICTIE.

'Dit is corruptie à la flamande'

→ Tekst Nils De Neubourg → Foto Maarten De Bouw

De bom van Thomas Goorden

De Oosterweelwerf ligt stil. Nog maar eens, nadat de Raad van State, na een klacht van onder meer Goorden, vorige week een bom dropte op de grootste werf van Vlaanderen. Overheidsbedrijf Lantis overtreedt de milieuregels en zet zo onze gezondheid op het spel door de gevaarlijke stof PFOS. Slechts een jaar geleden dook Thomas Goorden voor het eerst in de media op met de vanaf dan bekende vier letters. Mocht er zich nog iemand afvragen of burgeractivisme impact heeft.

Activisme en het middenveld

'Sociale bewegingen zoals vakbonden hebben een maatschappelijke positie verworven, ook al staan ze altijd onder druk. Kijk bijvoorbeeld naar cao's die ze mee bepalen: dat is een degelijk systeem waardoor je als Belgische werknemer goed beschermd bent. Alleen zitten we nu in een periode waarin er ook een vakbond voor het milieu moet komen. Milieubeleid moet mee bepaald worden door milieuorganisaties, eigenlijk het equivalent van die cao's. Het is logisch dat het middenveld die rol opneemt. Alleen moeten we nog wennen aan het idee dat zulke organisaties geen mensen maar het milieu en de planeet vertegenwoordigen. Al is dat ook weer in ons eigen belang.'

Enthousiast, maar ook met enige argwaan begint Goorden aan dit interview. 'Er verschijnen heel wat fouten in de pers over de PFOS-affaire, ook technische foutjes. In feite geen ramp, maar het toont wel dat het in de media niet over de materie zelf gaat: de discussie wordt herleid tot woord en wederwoord. Dat terwijl de wetenschap en cijfers gewoon zelf de waarheid spreken.'

Zoekt 'de media' vaak naar stemmen en tegenstemmen in plaats van de grond van de zaak?

GOORDEN – 'We zitten daar inderdaad met een probleem. Toen de Raad van State in december voor een eerste keer oordeelde dat Lantis als bouwheer van Oosterweel illegaal aan het werk was, kwam dat voor velen als een verrassing. Nochtans verkondig ik al bijna een jaar dat het overheidsbedrijf een illegale stortplaats organiseert. Alleen, omdat Lantis en betrokken politici mijn boodschap negeerden durfde de pers er ook niet over te schrijven: er was geen wederwoord.'

'En Lantis heeft wel meer fouten gemaakt, doelbewust: belangrijke informatie niet gecommuniceerd, illegale stortplaatsen georganiseerd en bodemnormen frauduleus opgesteld. Ook wetenschapsfraude door de overheid. Dan is het aan de media om te zeggen: *dit klopt niet*.'

Zware conclusies over de werking van onze samenleving. Heb je zelf nog wel vertrouwen in de maatschappij?

GOORDEN – 'Onze wereld hangt aan elkaar met belangen. Dat kun je niemand verwijten. En wat er fout loopt is soms het gevolg van cynisme, maar veel vaker van gewoon *lompigheid*. Ik kijk het liefst naar het hele systeem. Om vertrouwen te houden moet je jezelf afvragen wat je wil. Voor mij is dat om in een niet-corrupt land te wonen.'

Corruptie is wel een zwaar woord ...

GOORDEN – 'Wat we zien is corruptie à la *flamande*. Dat is anders dan een enveloppe met cash geld onder tafel of dreigen met geweld. Maar op alle andere vlakken kun je wel spreken over corruptie: belangenvermenging met politici in allerlei bestuursraden, een wereld van ons-kent-ons en steekpenningen voor vergaderingen waarvoor je zelfs niets moet doen. Daarnaast heb je de wetenschap en vergunningen die op maat van het beleid aangepast worden.'

Is die corruptie doelbewust?

GOORDEN – 'Het is geen groot en uitgekend plan. Het begint nooit met iemand die zegt: *ik ga een groot misdrijf plegen*. Zoiets groeit traag en begint bijvoorbeeld met een wet *die een beetje in de weg zit*. Daarna volgt een vervelend rapport dat niet gepubliceerd wordt want *niemand zal het merken*. Iedere kans wordt benut om een politieke zin door te drijven: onder meer door de toegang tot rechtspraak te fnuiken, afbouw van personeel voor milieucontrole, sleutelposities voor het afleveren van belangrijke milieuvergunningen in handen van één partij. Zodra je begint te graven vallen er na verschillende jaren zo wel wat lijken uit de kast.'

Wanneer beschouw je je activisme als succesvol?

GOORDEN – 'Tegenhouden of aanpassen is in ons land de enige manier om als activist succesvol te zijn. Iets positiefs realiseren vanuit activisme is met onze wetgeving onmogelijk. Nederlanders hebben met de Klimaatzaak werkelijk beleid kunnen afdwingen. Bij ons won de Klimaatzaak ook in de rechtbank, maar er kwam in de praktijk geen verandering uit voort. Dan blijft alleen sabotage over, al klinkt dat vies. En het vormt ook precies het verwijt dat activisten soms krijgen.' ■

LAATSTE SALARISKOMPAS TOONT GROTE VERSCHILLEN TUSSEN SECTOREN

Lonen in horeca en textielsector bengelen onderaan

Ligt je loon in lijn met wat je sectorcollega's verdienen? Om die vraag te beantwoorden heeft Jobat het salariskompas. Maar de cijfers laten ook opvallend grote verschillen tussen soorten werknemers en sectoren zien.

– Tekst Nils De Neubourg

– Foto ID / Patrick De Roo

Met 3 748 euro lag het gemiddelde bruto maandloon van de Belg in 2021 iets lager dan het jaar ervoor (3 783 euro in 2020). Dat blijkt uit het nieuwe salariskompas van Jobat. De vacaturewebsite bevroeg daarvoor 114 000 werknemers. Het mediaanloon – waar hoge uitschieters het beeld minder vertekenen – was wat lager: 3 302 euro bruto per maand. Bij arbeiders ligt die mediaan op 2 800 euro bruto per maand, bij bedienden op 3 400 euro. Overheidspersoneel staat met een mediaan van 3 800 euro aan de top.

Het salariskompas geeft ook een inzicht in de loonverschillen tussen sectoren. De chemische en farmaceutische sectoren blijven klassiek de koplopers, met een gemiddeld brutoloon van 4 620 euro. Daartegenover staat de horeca met de allerlaagste lonen. Met gemiddeld 2 912 euro bruto per maand ligt het loon van bijvoorbeeld een kelner of zaalhelp ruim een derde lager dan in de chemiesector. 'Dat terwijl we in de horeca net heel geëngageerde mensen

zien werken', merkt Pia Stalpaert op. 'Desondanks', gaat de voorzitter van ACV Voeding en Diensten verder, 'zien we diezelfde mensen ook vaak naar andere sectoren vertrekken. Daar zitten de slechte lonen voor onregelmatige uren zeker voor iets tussen.'

Niet alleen in de horeca klinken er verzuchtingen. Ook in de textielsector hinken de lonen achterop, met een gemiddeld brutoloon van 3 354 euro. 'Dat is vooral een historische erfenis', zegt William Van Erdeghem, voorzitter van ACV-CSC METEA. 'Nochtans is het een mooie maar zware sector om in te werken. Er is geen enkele reden te

bedenken waarom de lonen daar lager moeten liggen dan in andere industriële omgevingen.'

Zowel Stalpaert als Van Erdeghem vragen zich nog af hoe die lage lonen rijmen met de schreeuw om personeel: 'Als het zo moeilijk is om goed personeel te vinden, moeten misschien de job en arbeidsvoorwaarden beter. Hoe denken werkgevers mensen aan te trekken met lage lonen, soms zelfs voor slechte uren? En wie als werkgever al meer wil geven, kan dat vaak niet door de loonnormwet. Die beperkt de loonopslag tot nauwelijks 0,4 procent. Ook dat is een probleem.' ■

Weerverletzegels bouwsector 2022

Bouwwerkers uit de ruwbouw bij een onderneming waarvan het RSZ-kengetal begint met 024 of 054, hebben recht op weerverletzegels om een deel van het loonverlies door slecht weer te compenseren. Het brutobedrag van de zegels bedraagt 2 procent van je verdiende brutoloon in de periode van 1 januari 2021 tot 31 december 2021.

Wanneer je lid bent van ACVBIE, dan worden je weerverletzegels uitbetaald op basis van een document dat je in de eerste week van april ontvangen hebt. Bezorg dat document terug aan je plaatselijke ACV dienstencentrum. Zij zorgen voor de uitbetaling. Daar kun je ook terecht bij vragen of wanneer je het document niet ontvangen hebt.

Het bedrag van de weerverletzegels kan dit jaar lager uitvallen wanneer je vorig jaar tijdelijk werkloos was, bijvoorbeeld door overmacht wegens corona of de overstromingen in de zomermaanden. Heb je nog verouderde weerverletkaarten liggen die ouder zijn dan drie jaar, dan kun je die onder bepaalde omstandigheden ook nog verzilveren. Gooi ze dus zeker niet weg. Voor meer informatie kun je terecht bij ACVBIE. ■

SOLIDARITEIT met Oekraïne

'Ik krijg elke dag telefoons van mensen op zoek naar informatie.'

Onder de ACV-militanten zijn er ook een aantal met een Oekraïense achtergrond. Eén van hen is de 38-jarige Ruben Sandrian. In 2014 trok hij met zijn vrouw en drie kinderen weg uit Oekraïne, op de vlucht voor het oorlogsgeweld in de Donbas. Hij kwam terecht in België, woont nu in Wetteren en werkt als arbeider bij Bekintex. Sinds de laatste sociale verkiezingen is hij er ook werknemersafgevaardigde voor het ACV in de ondernemingsraad. Hij staat nu Oekraïense vluchtelingen bij.

→ Tekst **Patrick Van Looveren** → Foto **James Arthur**

RUBEN SANDRIAN – 'Ik ben afkomstig uit Armenië. Armeens is mijn moedertaal. Als kind ben ik met mijn ouders verhuisd naar de Donbas. Dat is een regio in het Donetsbekken in het oosten van Oekraïne, bij de Russische grens. Ik ben er naar school geweest en aan de universiteit afgestudeerd als ingenieur. Ik spreek Oekraïens en Russisch. Oekraïne is mijn tweede vaderland.'

In 2014 kwam het tot een gewapend conflict in het Donetsbekken tussen separatistische groeperingen die door het Russische leger werden gesteund en het Oekraïense leger. Het huidige Russisch-Oekraïense conflict is een escalatie van die oorlog. Ruben en zijn vrouw ontvluchtten de oorlog in de Donbas samen met hun drie kinderen, toen drie jaar en een tweeling van negen maanden.

'We zagen geen toekomst meer, niet voor ons en niet voor onze kinderen. Elders in Oekraïne was onze veiligheid ook niet gegarandeerd en daarom zijn we doorgereisd naar Europa. In december 2014 hebben we asiel aangevraagd in België. In het asielcentrum kregen we twee dagen per week Nederlandse les.'

Ruben spreekt nu uitstekend Nederlands, hoewel hij zelf – bescheiden – vindt van niet. Nadat de asielprocedure was doorlopen, kwamen hij en zijn gezin in Wetteren terecht. Daar ging hij als arbeider aan de slag bij Bekintex, een bedrijf waar hoogtechnologische textielproducten worden gemaakt. Bekintex maakt deel uit van de Bekaert-groep.

'Ik ging er aan de slag als uitzendkracht. In 2018 kreeg ik een vast contract.' Bij de sociale verkiezingen van 2020 werd hem gevraagd of hij zich kandidaat wilde stellen op de ACV-lijst. 'Ik twijfelde eerst. Zal ik dat wel kunnen? Is mijn taalniveau voldoende om de vergaderingen te volgen?' Hij werd verkozen. 'Er is hier nog werk aan de winkel. De werkprocessen kunnen beter vind ik. Er is te weinig inspraak mogelijk. Als ik tijdens de syndicale vorming werknemersafgevaardigden uit andere bedrijven hoor dan merk ik dat daar meer openheid is.'

Maar vandaag is hij vooral bezorgd om de situatie in Oekraïne. 'Het merendeel van mijn familie en die van mijn vrouw wonen rond Charkov. Ik heb ook familie in

Marioepol. Ze moeten schuilen voor het oorlogsgeweld. Sinds 24 februari heb ik met een aantal familieleden en kennissen geen contact meer. In het begin communiceerden we via Whatsapp, maar dat lukt niet meer. Mensen geraken niet meer weg. De bussen en treinen rijden niet meer. Aan tankstations kan je maximaal 20 liter tanken. Daarmee geraak je niet over de grens. Het is moeilijk om mensen ter plekke te helpen. Je kan wel geld willen opsturen, maar de banken zijn niet open en mensen kunnen online geen geld meer afhalen.'

Hij probeert te helpen waar hij kan. 'Ik krijg elke dag telefoons van mensen op zoek naar informatie. We hebben een Oekraïens gezin – vader, moeder, dochtertje – op weg geholpen. Als man mag je normaalgezien Oekraïne niet verlaten, maar de man heeft een prothese. Ze zochten eerst bescherming in Polen, maar daar kregen ze te horen dat er geen opvangplaats meer was. Ze hebben dan contact met ons opgenomen en zijn tot hier gekomen. Ik ben met hen om 4 uur 's morgens naar het registratiecentrum in Paleis 8 op de Heizel gegaan. Daar waren op dat moment al 272 mensen aan het wachten. Ze kregen een plaats toegewezen in Maasmechelen. Het is goed dat ze nu een dak boven hun hoofd hebben. En dat hun dochtertje binnenkort naar school kan gaan.' ■

INFOFLYER

'Wegwijs voor Oekraïners'

Om de Oekraïense vluchtelingen te helpen bij hun aankomst in ons land maakte het ACV de handige flyer 'Wegwijs voor Oekraïners', vol praktische tips. De infolyer is beschikbaar in 4 talen: Nederlands, Frans, Engels en Oekraïens.

~ Je kan de flyers downloaden op www.hetacv.be/wegwijsvooroeukraïners.

Actrice, schrijfster en regisseur

Hilde Van Mieghem

gevat
in 5
woorden

Rebel

'Ik ben iemand die altijd kijkt naar wat er niet klopt en daar iets aan wil doen. Iemand die mensen een beetje een geweten wil schoppen. Dat is mijn rebelse natuur. Toen ik opkwam voor de vrouwen in de zaak-De Pauw was dat puur impulsief. Dat was niet uit rancune ten opzichte van hem. Daar waren hele complottheorieën over, terwijl dat gewoon spontaan gebeurde. Het was de media die mij tot spreekbuis van die slachtoffers bombardeerde, maar dat was nooit mijn bedoeling. Ik word nu bestempeld als activiste, maar dat ben ik niet. Ik ben slechts een rebel met een grote mond.' (lacht)

Moeder

'Ik ben supertrots op mijn kinderen. Dat is in wezen de beste productie die ik ooit gemaakt heb. Maar het liep als alleenstaande moeder zeker niet altijd van een leien dakje. Ik nam mijn kinderen mee naar mijn werk toen ze klein waren. Toen ze wat ouder waren ben ik wat minder gaan werken om bij hen te kunnen zijn. Ik heb geen kinderen op de wereld gezet om er niet bij te kunnen zijn. Ik heb de *work-life-balance* altijd goed in de gaten gehouden, maar daardoor hebben wij echt arme tijden gekend. Dat compenseerde ik dan met extra liefde en gezelligheid voor de kinderen. Dat was voor mij belangrijker dan geld.'

Evolutie

'In mijn debuutroman *De drie duifjes* duik ik in mijn eigen familiegeschiedenis tot in het jaar 1920. Door het heftige levensverhaal van mijn drie grootmoeders te vertellen, zie je ook welke weg vrouwen hebben afgelegd de voorbije 100 jaar. Vrouwen kampen nog steeds vaak met dezelfde problemen als toen. Je wordt als vrouw nog steeds niet altijd serieus genomen, krijgt minder aandacht voor je werk ... Er wordt bij ons vaak gezegd dat moslims vrouwenrechten niet zouden respecteren. Dat maakt mij kwaad. Bij ons is het ook nog maar sinds 1976 dat vrouwen zelf over het geld mogen beschikken dat ze verdienen. Wij staan echt nog niet zoveel verder als wij denken.'

Zwaarwichtig

'Het was altijd wel wat mijn dada om zware thema's niet uit de weg te gaan. Ik voel bijna een onweerstaanbare drang om het daarover te hebben. Dat is iets wat in heel mijn werk terugkomt, zeker nu ook in de documentairereeks over intrafamiliaal geweld *Als je eens wist...* en in mijn roman. Dat komt denk ik door mijn jeugd die niet altijd rooskleurig was. Ik wilde oorspronkelijk eigenlijk over iets helemaal anders schrijven, maar voor ik het goed en wel wist sloop die moeilijke thematiek er toch weer in. Dan voel je dat dat ergens in je DNA ingebakken zit.'

Wereldburger

'Mijn vader wilde echte wereldburgers van ons maken. Overal moesten wij thuis kunnen horen, zowel bij de koning als de bedelaar. Dat we niet tot een bepaalde klasse behoorden, dat werd er echt ingestampt. Mijn papa werd als jongen door een arbeidersgezin geadopteerd, wat ook aan bod komt in het boek. Hij moest op zijn twaalfde stoppen met school en beginnen te werken. Een van zijn vrienden mocht wel naar school gaan en van hem kon mijn vader oude schoolboeken overnemen. Daaruit leerde hij in zijn eentje en behaalde via de middenjury toch zijn middelbaar diploma. Zo kon hij gaan studeren en werd hij een succesvolle zakenman. Daarom gaf hij ons altijd mee dat het niet uitmaakt van waar je komt en wat je achtergrond is, je mag je door niets of niemand laten tegenhouden om je doelen te bereiken.'

De drie duifjes, de debuutroman van Hilde Van Mieghem, verschijnt bij uitgeverij *De Arbeiderspers* en is beschikbaar in de boekhandel vanaf 14 juni.

→ Tekst **Dominic Zehnder** → Foto **Stephan Vanfleteren**

OOST-VLAANDEREN

